

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

MAATREGEL ARCEN-1 [ZM_122_R]

KRW Maas

Rijkswaterstaat

4 FEBRUARI 2020

Contactpersoon

AUKJE BEERENS

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Methodiek	4
1.3	Leeswijzer	4
2	WERKGEBIED EN INGREEP	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Voorgenomen ingreep	5
2.3	Afbakening effecten	6
3	WET NATUURBESCHERMING	7
3.1	Aanwezigheid beschermde soorten	7
3.2	Effectbeschrijving	9
4	VERVOLG	11

BIJLAGEN

BIJLAGE A WETTELIJK KADER WET NATUURBESCHERMING:	
SOORTBESCHERMING	12
BIJLAGE B VELDWERKFORMULIER	16
COLOFON	19

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Rijkswaterstaat heeft het voornemen om in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) maatregelen uit te voeren langs de Maas. Het huidige maatregelenpakket voor de Maas bestaat uit ongeveer 90 maatregelen in de vorm van verschillende type ingrepen zoals de aanleg van geulen, de aanleg van natuurvriendelijke oevers, de verlaging van uiterwaarden en het aanpassen van beekmondingen. Deze quickscan betreft een van de maatregelen, zie verder in het volgende hoofdstuk.

Door de uitvoering van de voorgenen maatregelen en herinrichting is mogelijk sprake van negatieve effecten op beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb). Zie Bijlage A voor een beschrijving van het wettelijk kader. Middels een quickscan zijn eventuele negatieve effecten op beschermde soorten en benodigde vervolgstappen in het kader van de Wnb in beeld gebracht.

1.2 Methodiek

Voorafgaand aan het veldbezoek is een bureaustudie uitgevoerd, waarbij is onderzocht welke soorten kunnen voorkomen binnen het werkgebied. Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare informatie, zoals verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen vijf jaar. Daarnaast is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- www.verspreidingsatlas.nl
- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl

De resultaten van het bureauonderzoek zijn opgenomen in een separaat memo: *Arcadis, 2019. Bureauonderzoek ecologie - Blok 4. D.d. 3 april 2019. Kenmerk: 083868963 A.*

Het veldbezoek is uitgevoerd op 31-07-2019 door Wouter van Overmeire, ecooloog van Arcadis. De omstandigheden tijdens het veldbezoek waren 23°C en half bewolkt. Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de uitkomsten van het bureauonderzoek en de fysieke kenmerken van het werkgebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Tijdens het veldbezoek is globaal geïnventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het gebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast bij ontwikkelingen.

Onderliggend rapport gaat alleen over beschermde soorten. Een toetsing van effecten op beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland) wordt separaat gedaan.

1.3 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is een beschrijving van het werkgebied in de huidige situatie opgenomen, evenals een beschrijving van de voorgenen ingreep. Hoofdstuk 3 is relevant in het kader van de Wnb, hierin is een beschrijving van aanwezigheid van beschermde soorten met effectbeschrijving en toetsing opgenomen.

Bijlage A beschrijft het wettelijk kader van de Wnb in het kader van soortbescherming.

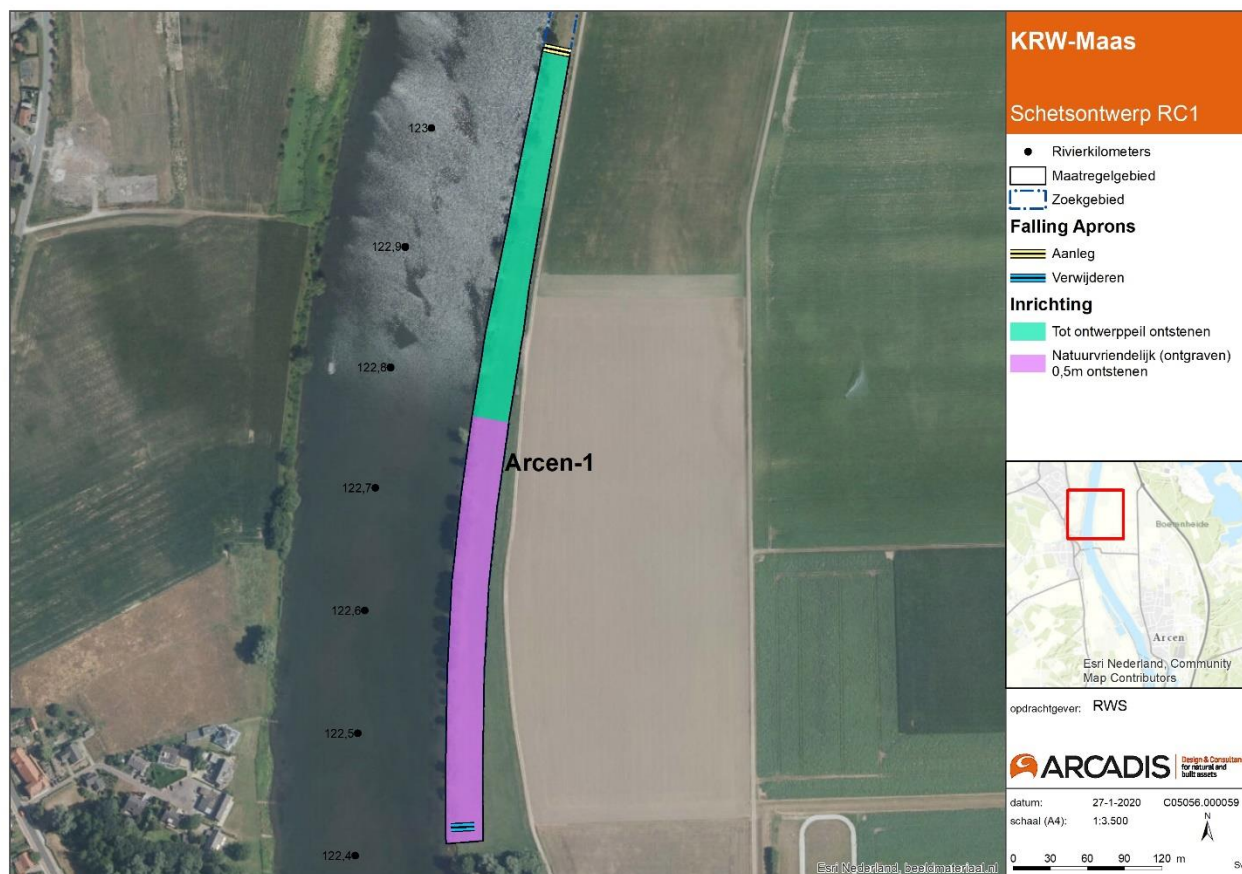
In Bijlage B is het veldwerk formulier van het werkgebied toegevoegd.

2 WERKGEBIED EN INGREEP

2.1 Huidige situatie

Arcen-1 is een oever gelegen aan de Maas nabij Arcen en tegenover Broekhuizenvorst in Limburg (Figuur 1). Het werkgebied bestaat uit de oever en het naastgelegen grasland. Het gebied heeft een oppervlakte van 1,83 ha en een lengte van ongeveer 700 meter.

In de huidige situatie is er binnen het werkgebied een stenenoever aanwezig en sterk begraasd grasland met weinig struweel. In bijlage B is een impressie van het werkgebied opgenomen.

Figuur 1. Zoekgebied Arcen-1 met het schetsontwerp (van 27-01-2020).

2.2 Voorgenomen ingreep

Voornemen

Het voornemen is de aanleg van een natuurvriendelijke oever over de hele lengte van het zoekgebied. Hiertoe wordt de oeverbescherming verwijderd:

- Tot ongeveer halverwege het traject (rivierkilometer 122,4 tot ongeveer 122,8) wordt alle bestorting en eventuele onnatuurlijke grindlagen vanaf de oever tot 1 meter onder ontwerppeil verwijderd.
- Langs de rest van het zoekgebied worden alle bestorting en eventuele onnatuurlijke grindlagen vanaf de oever tot 0,5 meter onder ontwerppeil verwijderd.
- De overgang tussen de ontsteningsniveaus zal als een geleidelijk overgang worden aangelegd.

Er dient preventief ontgraven te worden vanuit nautisch oogpunt. Daarbij wordt tot 10 meter vanaf de oever gegraven. Ten behoeve van preventieve ontgraving wordt alle aanwezige begroeiing verwijderd. Als er niet preventief ontgraven zal worden wordt het aanwezige struweel langs de oever verwijderd, daar waar dat noodzakelijk is. Dit zo beperkt mogelijk en alleen daar waar oeverbestorting aanwezig is en verwijderd gaat worden. Dit gaat om circa 1-3 meter vanaf de ontwerpwaterlijn. Op basis van de profielmetingen wordt dit duidelijk. De aanwezige bomen zullen zoveel mogelijk behouden blijven, maar kunnen vervolgens als gevolg van natuurlijke erosie wel ondermijnd worden en uiteindelijk omvallen.

Aan de benedenstroomse grens van het zoekgebied zal een Falling Apron¹ worden aangelegd om voortschrijdende erosie in de lengterichting van de rivier tegen te gaan. Aan de bovenstroomse zijde is dit niet noodzakelijk, aangezien de oever bovenstrooms al natuurlijk erodeert. Hier wordt een aanwezige Falling Apron verwijderd.

Werkzaamheden

Uitvoering kan op twee manieren plaatsvinden. Exacte uitvoering is nog niet bepaald:

1. Werkzaamheden worden met een kraan vanaf het water (per schip en/of ponton) uitgevoerd;
2. Werkzaamheden worden met een graafmachine en vrachtwagens vanaf de oever uitgevoerd.

Het werkgebied is het deel in het zoekgebied waar daadwerkelijk werkzaamheden voorzien zijn ten behoeve van de uitvoering.

Planning

De planning is nog niet bekend.

2.3 Afbakening effecten

Hieronder worden de mogelijke effecten op beschermde soorten door de geplande werkzaamheden genoemd. Er is onderscheid gemaakt tussen tijdelijke en permanente effecten. Tijdelijke effecten vinden alleen plaats tijdens de werkzaamheden. Permanente effecten zijn de effecten die blijvend zijn na het uitvoeren van de werkzaamheden.

Tijdelijke effecten:

- Verstoring door geluid, licht of trilling;

Permanente effecten:

- Oppervlakteverlies van leefgebieden of groeiplaatsen;
- Doden of verwonden van dieren;
- Mechanische effecten door bijvoorbeeld het heen en weer rijden met materieel (planten).

¹ Dit zijn stenige oevers die na afslag van de oever inzakken, waardoor weer een stabiele situatie ontstaat.

3 WET NATUURBESCHERMING

3.1 Aanwezigheid beschermde soorten

In Bijlage B is een veldwerkformulier opgenomen dat tijdens het veldbezoek is ingevuld. Op basis hiervan is Tabel 1 ingevuld. Hierin is per soortgroep weergegeven of en zo ja, welke beschermde soorten mogelijk voorkomen binnen het werkgebied, op basis van zowel het bureauonderzoek als veldbezoek.

Tabel 1: Voorkomen en functie leefgebied van beschermde soorten binnen het werkgebied per relevante soortgroep.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
Flora	<i>Bureauonderzoek</i> Er zijn in de omgeving van het werkgebied waarnemingen gedaan van grote leeuwenklaus (Verspreidingsatlas). <i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen van beschermde flora gedaan. Grote leeuwenklaus groeit op open plaatsen langs de oever van de Maas met een kalkhoudende grond. Binnen het werkgebied zijn verscheidende open plaatsen langs de oever waargenomen waardoor mogelijk groeiplaatsen voor de grote leeuwenklaus aanwezig zijn. Hierdoor is de aanwezigheid van grote leeuwenklaus niet uitgesloten.	Beschermde planten zijn binnen het werkgebied niet uitgesloten.
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	<i>Bureauonderzoek</i> Binnen en in de omgeving van het werkgebied zijn verschillende broedvogels zonder jaarrond beschermd nest waargenomen, waaronder bosrietzanger, graspieper, rietgors, roodborsttapuit, veldleeuwerik (NDFF). <i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn broedvogels zonder jaarrond beschermd nest waargenomen zoals wilde eend, ekster, groene specht, houtduif. De oevers langs de Maas in het werkgebied zijn geschikte nestlocaties voor watervogels zoals wilde eend. Het grasland binnen het werkgebied kan als foerageergebied voor broedvogels zonder jaarrond beschermd nest dienen.	Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest gebruiken het werkgebied mogelijk als foerageergebied of nestlocatie.
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen gedaan van broedvogels met jaarrond beschermd nest (NDFF). <i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn geen broedvogels met een jaarrond beschermd nest waargenomen. Geschikte broedlocaties zijn niet aanwezig, vanwege het ontbreken van geschikte bebouwing (voor bijvoorbeeld huismus en gierzwaluw) of voldoende grote bomen (voor soorten zoals de buizerd² of havik). Het werkgebied is mogelijk onderdeel van het foerageergebied van soorten als buizerd, havik of sperwer met nesten buiten het werkgebied.	Broedvogels met jaarrond beschermd nest foerageren mogelijk binnen het werkgebied. Nesten binnen het werkgebied zijn uitgesloten.
Grondgebonden zoogdieren	<i>Bureauonderzoek</i> Er zijn in de omgeving van het werkgebied waarnemingen gedaan van bever en haas (NDFF). <i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van (sporen van) grondgebonden zoogdieren. Het werkgebied is geschikt voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren (zoals konijnen, muizen of hazen). Door het open begraasde grasland en afwezigheid van struweel vormt het werkgebied geen potentieel leefgebied voor bevers. Tijdens het veldbezoek op 8 oktober 2019 ten behoeve van het ontwerp van de maatregelen zijn knaagsporen aangetroffen bij een enkele boom langs de	Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en bever zijn binnen het werkgebied niet uitgesloten.

² Dit betreft een categorie 4-soort in de provincie Limburg, wat wil zeggen dat het nest jaarrond beschermd is, tenzij kan worden vastgesteld dat er voldoende alternatieve leefomgeving in de omgeving aanwezig is voor de soort om zich te kunnen vestigen. Conform Bijlage 3 van de 'Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg', Provinciaal blad 2017, 5634.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
	Maas. Het werkgebied vormt desondanks geen geschikt leefgebied voor de bever, maar de bever kan incidenteel voorkomen binnen het werkgebied. In en nabij het werkgebied ontbreken hoger liggende terreindelen. Hierdoor vormt het werkgebied geen geschikte locatie voor een dassenburcht. Het werkgebied zelf is niet geschikt als foerageergebied en de omgeving vormt ook geen geschikt foerageergebied voor de das door de afwezigheid van voldoende beschutting en geleidende elementen zoals struweel of houtwallen. Kleine marterachtigen, zoals bunzing, hermelijn of wezel komen voor in gebieden waar voldoende struweel of houtstapels zijn waarin zij zich kunnen verschuilen. Binnen het werkgebied is geen struweel aanwezig waardoor kleine marterachtigen binnen het werkgebied zijn uitgesloten.	
Vleermuizen	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het werkgebied zijn waarnemingen bekend van laatvlieger (NDFF). <i>Veldbezoek</i> Er zijn geen potentiële verblijflocaties voor vleermuizen aanwezig zoals bomen met holten of bebouwing. De bomen langs de Maas vormen als lijnvormig element een geschikte mogelijk essentiële vliegroute voor vleermuizen. Het werkgebied is daarnaast geschikt als foerageergebied voor vleermuizen net zoals de Maas nabij het werkgebied.	Verblijflocaties voor vleermuizen zijn uitgesloten. Vleermuizen kunnen foerageren binnen het werkgebied en mogelijk is een vliegroute aanwezig.
Reptielen	<i>Bureauonderzoek</i> Er zijn in de omgeving van het werkgebied waarnemingen bekend van beschermde reptielen als gladde slang, hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis (Verspreidingsatlas). <i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van reptielen binnen het werkgebied. Binnen het werkgebied ontbreekt geschikt leefgebied voor reptielen vanwege afwezigheid van heidevegetatie, bos of ruig grasland (wat het leefgebied vormt voor verschillende hagedissen) en open water op zandgronden afgewisseld met ruigten zoals rietkragen ontbreekt (leefgebied voor de ringslang). Daarnaast ontbreken hogere zandgronden binnen het werkgebied, waardoor leefgebied van gladde slang is uitgesloten.	Beschermde reptielen zijn binnen het werkgebied uitgesloten.
Amfibieën	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het werkgebied zijn waarnemingen gedaan van bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, rugstreeppad (NDFF). Het werkgebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de alpenwatersalamander, heikikker, kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad (Verspreidingsatlas). <i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde amfibieën. Beschermde amfibieën worden vaak waargenomen in afgesloten visvrije poelen of op overstromingsvlakten. Dergelijke habitattypen ontbreken in het werkgebied, waardoor soorten als alpenwatersalamander, kamsalamander, poelkikker binnen het werkgebied zijn uitgesloten. De heikikker leeft bij voorkeur op landschapstypen heide, hoogveen laagveen en half natuurlijk grasland. Dergelijk habitat ontbreekt in het werkgebied, waardoor de aanwezigheid van de heikikker is uitgesloten. In het werkgebied en de directe omgeving ontbreken poelen, zwak stromende en of andere open waters, waardoor het plangebied ongeschikt is voor amfibieën. Ondiepe (tijdelijke) wateren (zoals overstromingsgebied en regenplassen) vormen geschikt voortplantingswater voor rugstreeppad. Daarnaast vormen gebieden met een goed vergraafbare bodem geschikt leefgebied	Beschermde amfibieën zijn binnen het werkgebied uitgesloten.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
	voor rugstreeppad. Binnen het werkgebied is geen geschikt voorplantingswater aanwezig, en vormt de bodem van het werkgebied door afwezigheid van zandige substraten geen geschikt leefgebied van de rugstreeppad; aanwezigheid van de rugstreeppad binnen het werkgebied is uitgesloten.	
Vissen	<i>Bureauonderzoek</i> Het werkgebied ligt binnen het oorspronkelijke verspreidingsgebied van de kwabaal (Verspreidingsatlas; NDFF). <i>Veldbezoek</i> De kwabaal is een zeldzame vissoort die sporadisch langs de afgedamde Maas voorkomt in overstromingsvlakten en welke overdag aldaar in oeverholten of tussen stenen schuilt. De kwabaal is op basis van de NDFF niet recentelijk waargenomen binnen het werkgebied, maar de stenen oever van het werkgebied vormt mogelijk potentieel leefgebied van de kwabaal hierdoor kan aanwezigheid van de kwabaal binnen het werkgebied niet worden uitgesloten.	De aanwezigheid van de kwabaal is binnen het werkgebied niet uitgesloten.
Overige soorten	<i>Bureauonderzoek</i> Er zijn in de omgeving van het werkgebied waarnemingen bekend van grote weerschijnvlinder (Verspreidingsatlas; NDFF). <i>Veldbezoek</i> Binnen en in de omgeving van het werkgebied ontbreekt geschikt habitat en zijn waardplanten voor beschermde ongewervelden soorten niet waargenomen. Overige beschermde soorten zijn binnen het werkgebied uitgesloten.	Beschermde overige soorten zijn binnen het werkgebied uitgesloten

3.2 Effectbeschrijving

In de onderstaande tabel is per soortgroep voor de (mogelijk) aanwezige soorten, op basis van de conclusie in de vorige paragraaf, een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van het voornemen zoals beschreven in hoofdstuk 2.

Tabel 2: Effecten per soortgroep als gevolg van werkzaamheden.

Soortgroep	Mogelijke effecten	Effect?
Planten	Bij het uitvoeren van werkzaamheden worden mogelijk aanwezige groeiplaatsen van grote leeuwenklaus aangetast.	Ja
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	<i>Algemeen voorkomende broedvogels</i> Bij het uitvoeren van werkzaamheden in het broedseizoen worden mogelijk broedende vogels verstoord. Bij het uitvoeren van werkzaamheden ter plaatse van nesten (bomen, struiken maar ook oevers en grasland) in het broedseizoen worden mogelijk nestplaatsen, eieren of legsel van broedvogels zonder jaarrond beschermd nest vernield of beschadigd.	Ja
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	<i>Buizerd, havik of sperwer</i> Tijdens de werkzaamheden kunnen het werkgebied en directe omgeving verstoord worden en deze worden dan tijdens het foerageren gemeden. Aangezien in de omgeving meer dan voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is, is van verstoring geen sprake. De werkzaamheden leiden niet tot aantasting van foerageergebied van broedvogels met een jaarrond beschermd nest. Na het uitvoeren van de werkzaamheden is het werkgebied opnieuw geschikt.	Nee
Grondgebonden zoogdieren	<i>Algemeen voorkomende soorten</i> De werkzaamheden leiden mogelijk tot verwonden en doden van algemeen voorkomende soorten en aantasten van verblijfplaatsen bij alle werkzaamheden.	Ja

Soortgroep	Mogelijke effecten	Effect?
	Tijdens de werkzaamheden kunnen het werkgebied en directe omgeving verstoord worden en deze worden dan tijdens het foerageren gemedend. Aangezien in de omgeving meer dan voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is, is van verstoring geen sprake. De werkzaamheden leiden niet tot aantasting van foerageergebied van grondgebonden zoogdieren. Na het uitvoeren van de werkzaamheden is dit opnieuw geschikt. <i>Bever</i> Er is geen sprake van aantasting van leefgebied van de bever. Mogelijk incidenteel aanwezige dieren hebben voldoende uitwijkmogelijkheden gedurende de werkzaamheden.	
Vleermuizen	<i>Soorten als: Gewone dwergvleermuis of watervleermuis</i> Bij het kappen van bomen wordt mogelijk een essentiële vliegroute voor vleermuizen aangetast. Bij het uitvoeren van alle werkzaamheden na zonsondergang en voor zonsopkomst, is mogelijk sprake van verstoring van foeragerende vleermuizen. Voor de duur van de werkzaamheden is het werkgebied tijdelijk minder geschikt als foerageergebied. Aangezien er in de omgeving meer dan voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is, is van verlies van foerageergebied geen sprake. De werkzaamheden leiden ook niet tot permanente aantasting van foerageergebied van vleermuizen. Na het uitvoeren van de werkzaamheden is het werkgebied opnieuw geschikt.	Ja
Vissen	<i>Kwabaal</i> Omdat slechts een beperkt deel van de oever wordt aangetast tijdens de werkzaamheden, is geen sprake van verlies van leefgebied. Aangezien in de omgeving meer dan voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is, is van verlies van foerageergebied geen sprake. De werkzaamheden leiden ook niet tot permanente aantasting van foerageergebied van de kwabaal.	Nee

4 VERVOLG

In dit hoofdstuk zijn een aantal vervolgstappen beschreven. Het gaat hierbij om soortgericht onderzoek waar mogelijk maatregelen uit volgen, mitigerende maatregelen waarvan al bekend is dat deze genomen moeten worden en zorgplichtmaatregelen.

Per soort(groep) is uitgewerkt wat de functie van het werkgebied (mogelijk) is. Op basis daarvan is beschreven of als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden sprake is van negatieve effecten. Hieronder is per soort(groep) beschreven of deze effecten zijn te voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen of een ontwerpaanpassing. Indien dit niet mogelijk is, is het noodzakelijk om soortgericht onderzoek te doen. Hieruit moet blijken of het werkgebied een functie heeft voor de betreffende soort(groep) en of het noodzakelijk is om een ontheffing aan te vragen en maatregelen te nemen.

De volgorde voor de genoemde vervolgstappen, namelijk maatregelen, ontwerpaanpassing en het uitvoeren van onderzoek, is per soort(groep) verschillend.

Planten

Grote leeuwenkluw

- Onderzoek: De open plaatsen nabij de oever van de Maas met een kalkhoudende grond vormen potentieel leefgebied van de grote leeuwenkluw.
- Ontwerpaanpassing mogelijk: spaar de groeiplaats.
- Ontwerpaanpassing niet mogelijk:
 - Maatregel: afhankelijk van uitkomsten onderzoek, ontwerp en werkzaamheden.
 - Ontheffing: als groeiplaats wordt aangetast.

Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest

- Maatregel: Voor algemeen voorkomende broedvogels waarvan het nest gedurende broedperiode beschermd is:
 - Voer werkzaamheden buiten het broedseizoen uit. Het broedseizoen loopt ongeveer van 15 maart tot 15 juli, maar kan afhankelijk van het weer en andere factoren verschuiven.
 - Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken: maak geschikte broedlocaties voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt en houd deze ongeschikt totdat de werkzaamheden zijn afgerond.
- Onderzoek: niet aan de orde.
- Ontheffing: niet mogelijk, voorgenoemde maatregel moet genomen worden.

Vleermuizen

Vliegroute

- Onderzoek: voer gericht onderzoek uit naar functie van vliegroute.
- Maatregelen: afhankelijk van uitkomsten onderzoek.
- Ontheffing: als vliegroute wordt aangetast.

Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën

De Wnb kent een algemene zorgplicht (Artikel 1.11 Wnb). Dit betekent dat zorgvuldig met aanwezige beschermde en niet-beschermde soorten planten en dieren moet worden omgegaan.

- Maatregelen:
 - Maai en/of snoei voorafgaand aan de werkzaamheden de nog aanwezige vegetatie in het werkgebied kort. Hierdoor wordt het voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren minder aantrekkelijk om te verblijven in deze zone tijdens de werkzaamheden.
 - Voer de werkzaamheden rustig uit en in één richting en van open water af. Op deze manier zijn dieren in de gelegenheid om te vluchten naar andere leefgebieden en worden ze niet het water ingejaagd.
- Onderzoek en ontheffing: niet aan de orde.

BIJLAGE A WETTELIJK KADER WET NATUURBESCHERMING: SOORTBESCHERMING

Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van de voor dit rapport relevante delen van de wet gegeven.

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen om schade aan soorten te voorkomen, ook voor soorten die niet beschermd zijn ([art 1.11, lid 1](#)). Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden ([art 1.11, lid 2](#)). Deze algemene zorgplicht geldt altijd en overal, met slechts als uitzondering handelingen die op grond van de Visserijwet worden uitgevoerd ([art 1.11, lid 3](#)).

Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten Vogelrichtlijn (Wnb paragraaf 3.1)
- Soorten Habitatrichtlijn (Wnb paragraaf 3.2)
- Andere soorten (Wnb paragraaf 3.3)

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd ([art. 3.1 lid 1](#)).

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn; ([art. 3.5 lid 1](#))

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; ([art. 3.5, lid 5](#))

Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat echter in de Wnb paragraaf 3.2 “soorten Habitatrichtlijn” als titel heeft, wordt dit ook hier zo gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet ([art. 3.10, lid 1 onder a en c](#)).

Verbodsbepalingen

Ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art. 3.1 lid 1](#)), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren ([art. 3.1 lid 2](#)), het rapen of onder zich hebben van eieren ([art. 3.1 lid 3](#)) en het opzettelijk storen van vogels ([art. 3.1 lid 4](#)). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort ([art. 3.1 lid 5](#)).

Ten aanzien van de soorten van de Habitatrichtlijn beschermde diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art 3.5 lid 1](#)), het opzettelijk verstoren ([art 3.5 lid 2](#)), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren ([art 3.5 lid 3](#)) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.5 lid 4](#)). Ten aanzien van de Europees beschermde plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen ([art 3.5 lid 5](#)).

Ten aanzien van de andere beschermde diersoorten geldt slechts een verbod tot het opzettelijk doden of vangen ([art 3.10 lid 1 onder a](#)) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.10 lid 1 onder b](#)). Ten aanzien van de andere beschermde plantensoorten geldt een verbod tot opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen ([art 3.10 lid 1 onder c](#)).

Gedragcodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragcode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van LNV vastgestelde gedragscode ([art. 3.31 lid 1](#)). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- een bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen ([art 3.3 lid 2-4](#); [3.8 lid 2-5](#), [3.10 lid 2](#)). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hieronder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van LNV en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van LNV het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie. De provincie Limburg heeft in haar Verordening voor de Wet natuurbescherming een algemene vrijstelling verleend voor onderstaande soorten:

Amfibieën

- Bruine kikker
- Gewone pad
- Kleine watersalamander
- Meerkikker
- Middelste groene kikker

Reptielen

- Hazelworm (juli, augustus en september)
- Levendbarende hagedis (15 augustus t/m 15 oktober)

Zoogdieren

- Aardmuis
- Bosmuis
- Bunzing
- Dwergmuis
- Dwergspitsmuis

- Eekhoorn (maart-april en juli t/m november)
- Egel
- Gewone bosspitsmuis
- Haas
- Hermelijn
- Huisspitsmuis
- Konijn
- Molmuis
- Ondergrondse woelmuis
- Ree
- Rosse woelmuis
- Steenmarter
- Tweekleurige bosspitsmuis
- Veldmuis
- Vos
- Wezel
- Woelrat

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden ([art 3.3 lid 1,3; 3.8 lid 1,3, 3.10 lid 2](#)). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied. Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor [soorten van de Vogelrichtlijn](#) kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.3 lid 4](#)):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor [soorten van de Habitatrichtlijn](#) kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.8 lid 5](#)):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de [andere beschermde soorten](#), gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Europees beschermde soorten aangevuld met: ([art 3.10 lid 2](#)):

1. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

2. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
3. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
4. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
5. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
6. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
7. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of in het algemeen belang.

BIJLAGE B VELDWERKFORMULIER

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA KRW-Maas										
Maatregel	Naam	Arcen-1								
	Type	Geul Natuurvriendelijke oever Vergraving Beekmonding Doorstrepen wat niet van toepassing is								
Onderzoek	Datum	31-7-2019			Temperatuur			23°C		
	Veldwerker	Wouter van Overmeire			Bewolking			Half bewolkt		
					Neerslag			Geen		
					Wind			5 bft		
Soortgroep	Soort	waarneming	sporen	geschikt	groeiplaats	verblijfplaats	foerageergebied	migratieroute	onbekend	Opmerking
Planten	Soort: Grote leeuwenklauw			X	X					Open plaatsen langs de oever geschikt als standplaats voor deze soort.
Zoogdieren	Algemene soorten			X		X	X			Het gebied is geschikt voor algemene soorten zoals konijnen, muizen en kleine marterachtigen.
	Vleermuizen						X	X		Geen grote met holten aanwezig. Struweel langs de maas kan als migratieroute functioneren.
	Bever									Geen bos aanwezig nabij water voor burcht
	Das									Ontbreken van hoger liggende terreindelen voor burchten ontbreken in het plangebied. De omgeving is wel geschikt als foerageergebied.
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	Buizerd		X	X			X			Geen geschikte bomen voor een horst. Wel geschikt als foerageergebied
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	Soorten als: Wilde eend, ekster, groene specht, houtduif	X		X		X	X			Foerageergebied en plaatsen voor nesten aan de oevers.
Amfibieën										Afwezigheid van poelen en/of overstromingsvlakten maakt het plangebied ongeschikt voor amfibieën.
Reptielen										Ontbreken aan afwisselend struweel, kruidenrijk grasland maakt plangebied ongeschikt voor reptielen.
Vissen	Kwabaal						X			Door ontbreken overstromingsvlakten is geen geschikte voortplantingsbiotoop aanwezig. De stenen oevers zijn wel geschikt als foerageerfunctie.
Overige Soorten										Ontbreken aan geschikte habitat en waardplanten zijn overige soorten langs de oever van de beek en in het bos uitgesloten.

Aantekeningen	
Opmerkingen	Stenige oever. Sterk begraasd grasland met weinig struweel. Geen exoten waargenomen.
Waarnemingen (Geef eventuele waarnemingen ook aan op de kaart)	Alle waarnemingen zijn ingevoerd in de collectorapp.
Foto's	

COLOFON

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA
MAATREGEL ARCEN-1 [ZM_122_R]
KRW MAAS

KLANT
Rijkswaterstaat

AUTEUR
Wouter van Overmeire

PROJECTNUMMER
C05056.000059

ONZE REFERENTIE
D10009633:7

DATUM
4 februari 2020

STATUS
Definitief

GECONTROLEERD DOOR

Gijs Kos
Specialist ecologie

VRIJGEGEVEN DOOR

Jasper Arntz
Projectleider waterbeheer & ecologie

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com